

שעת השי"ן : הצנחת הצנחנים במיבצע „גן השוק“ * כפי שצולם בסרט

הפרשן הצבאי של „העולם הזה“ מנתח את ההיבטים הצבאיים האקטואליים של המיבצע המתואר בסרט „גשר אחד רחוק מדי“

מיקס-שוא מוּטֵם

אבל בנות-הברית ראו רק את ההצלחות הגרמניות; וכיבוש כרתים, שאצל הגרמנים גרם להורדת-סימני-הבמה של הגייסות המוטסים ושל האיגוף-האנכי-העמוק, דחף את הבריטים והאמריקאים בכיוון ההפוך, והמריצים להשיקע באלה מישנה אמונה, מאמצים ומשאבים. המיבצע המוטס הגדול הראשון של בנות-הברית נערך במיסגרת הפלישה לסיציליה. יחידות מוצנחות ומובלות-דאונים הונחתו בלילה, בפיוור עצום ובאבידות כבדות, על גשרים ומיצרים, שנועדו לכוד את איזורי הנחיתה האמפיבית, לחסום מעבר תיגבורות גרמניות ואיטלקיות לחופים ולהבטיח לכוחות הפולשים את המבואות לפנים הארץ.

המיבצע הגדול המוטס השני היה מאורגן ומוצלח יותר, ובו נחתו על אדמת נורמנדיה — שוב בלילה — שלוש דיוויזיות מוטסות, כדי להבטיח את הנחיתה האמפיבית הגדולה והחשובה בהיסטוריה. כוח מוטס מקובץ בסדר-גדול של דיוויזיה „רוזה“ מילא תפקיד דומה, מול התנגדות אפסית, במאמץ הפלישה המישיני מן הדרום של בנות-הברית לצרפת.

בספטמבר 1944 בוצע גן-השוק ** שכבר תיארונו (והוא גם נושא הסרט, גשר אחד רחוק מדי), באפריל 1945, כאשר הצו בנות-הברית את הריון, הופעל פעם נוספת גייס מוטס (במיבצע וארטיטי), כאשר שתי דיוויזיות מוטסות, אמריקאית ובריטית, נחתו מעבר לנהר, בגיורת-הצליחה של מונטגומרי, „בתוך טווח התותחים“, בשנים 1943 ו-1944 תיכנן אורד וינגייט וניהל בבורמה שתי „חידרות עמוקות-טווח“, שהיו במהותן איגוף-אנכי

אשר סימלו כנסייה-צניחה. באופן זה נשאר בגוף הצבא מעין-יחיד, עליו יכלו מיני „חדשנים“, וכאלה שאינם מסוגלים להבין או להשלים עם המציאות, שבה כנפי-הצנחה הם סימן גרידא, ריק מתוכן, כמו הרבנות (ששרדו גם אחרי שתיל-הפרשים נעלם) לשוב ולהטרידנו בחלל-מות האינפנטיליים של גנרל הנרי „האפ“ ארנולד (ראש כוחות-האוויר האמריקאיים במילחמת-העולם השנייה), שראה בתזונו ארמיות מוטסות שלמות נחתות כלב ארץ-האוייב ומביאות — עם עוצמת-האוויר ולמעשה כסרת-עודף שלה — את המילחמה לידי סיום מוחץ, מהיר וזול. „מחפשי הזהות הממשית האבודה“ הם הגי

מאחורי בנימין עמידרור

רועים והמסוכנים ביותר, מפני שהם מבקשים למלא סמל היצוני בתוכן המשמעותי, אשר המיבצנים המצויאותיים הם שרוקנוהו ממנו. המגוחכים בין האחרונים הם אותם צנחנים „מחפשי-זהות“ המצויים בצבא, שכו — שלא כבצבאות אחרים — אכן הונחה הצנחנות, באופן מודע ומוצהר, כסמל של עולות וכתמריץ לרוח-היחידה עייתית-פסית; כך תוכנה המחוזית הממשי איננו „אבוד“, משום שמעולם לא היה.

האיגוף האנכי העמוק — כלומר, תימרון כוחות-יבשה אל עומק שטח האוייב, מעבר לאיזור-החזית, בהנחתה מן האוויר — כפאטנט בעל פוטנציאל הכרעה מערכתית ואף אסטרטגית, הוא אחד המיתוסים המסורבים למות על אף ליקחי ניסיונות העבר, ההיגיון המיקצועי והמציאות השוררת בפועל. כשאר המהפכים הגדולים האחרים, ששינו את פני המילחמה והלחימה הקונוונציונליות במילחמת-העולם הר שנייה, ואחריה לוחמת-השיריון ועוצמת-האוויר (אש) ה-איסטרטגית, הטקטית הממושטת — גם האיגוף-האנכי העמוק הופיע ונתבשר כבר במילחמת-העולם הראשונה: קולונל בילי מיטצ'ל, אז מפקד כוח-האוויר של „צבא-המישלוח האמריקאי“ (ואחר כך נביא-הזעם של עוצמת-האוויר, שהגזים והפך עצמו קדוש-מעונה שלא לצורך) הציע לכבוש את מיבצר מאץ באמצעות הצנחת דיביזיות חי"ר ממפציצים, השאולים מן הבריטים. אך שעה ששאר המהפכים-המתבשרים אכן התממשו והוכחו כמכשירים מכריעים-יבמכוח במילחמה או בלחימה, הרי האיגוף-האנכי העמוק — בעיקר ביישומו שהיה, כ„מוצנח“ — זכה למשך-חיים יעיל, שהתחזק בראשית מלחמת-העולם השנייה ונסתיים עוד קודם סופה; ותוך פרקיזמן קצר זה הפסיק לעבוד את כל המרחק, שבין חדשנות מהפכנית-לכאורה ובין חזון כושל, שהפך אנאכרוניזם. רק העובדה, שהתברר כי בכל זאת עשויים להיווצר מצבים מיוחדים — ונדירים — שבהם האיגוף-האנכי

קבר בכרתים

ה מרשימים במיבצעי האיגוף-האנכי-העמוק נערכו על-ידי הכוחות המוטסים הגרמניים. הם הופעלו בי כיבוש דנמרק ובנורווגיה, אך מיבצעייהם בתחילת מלחמת-העולם השנייה, היעילים באלה, מבחינת תרומתם להכרעה האופרטיבית והאסטרטגית, היו הנחיתות הי מוצנחות ונישאות-הדאונים על נקודות-מפתח — שדות-תעופה, גשרים — שנועדו למוטס את ההתנגדות הבלגית וההולנדית, וגם להבטיח את מעברם מהר של הכוחות הגרמניים העיקריים לכיבוש ארצות-השפלה, הי חרוצות במיכשולי-מים, אולם הקאריירה של הגייסות המוטסים הגרמניים היתה קצרה ביותר — שיאה, כיבוש האי כרתים באמצעות איגוף-אנכי-עמוק כילכוד, הפך גם מקום קבורתה מפני שהוברר כי מהיר המיבצעים המוטסים, גם כשהם מוצנחים, גבוה מדי.

האיגוף האנכי העמוק. הפך אנאכרוניזם כבר במילחמת-העולם השנייה

העמוק מציע את הפיתרון הנכון והכדאי, היא לבדה מצילה את הרעיון מהגדרתו כמיקס-שוא. אכן בעייתו ומיגרעתו הבסיסית של האיגוף-האנכי העמוק נעוצה במידת כדאיותו, לעומת אלטרנטיבות אחרות, שהיתה והינה נמוכה ביחס — בוודאי בחשבון כללי וסופי, וגם ברוב הגדול של המיקרים הפרטיים, כל אחד ואחד לגופו. השקפה זו מקובלת על כל הצבאות — בפועל, אולם הרעיון שמת-במעשה ממשיך בחיים-ככיכול בתוך קליפה חלולה של מיתוס מיקרי: הצנחנים הפכו חיל-עילית.

הרעיון שמח מזמן מאשיך לחיית בתוך קליפה של מיתוס

עמוק, משום שהכוחות לחמו בתוך עורפו הרחוק של האוייב וקרה-תחבורה הלוגיסטי וכן סיוע-האש הכבד היו אווריים, חדירתו הראשונה היתה בעוצמה כוללת של חטיבה, ונעשתה בהסתננות מאסאם, אל צפון-בורמה, מכוסה הג'ונגלים. לחדירה השניה הוקם כוח בן שש

* תיקון טעות: במאמר הקודם (העולם הזה 2089) נכתב שהחלק המוטס של מיבצע גן השוק נקרא „גן זוהי טעות, היה זה „שוק“.

** העולם הזה 2089.